

Urheilun oikeusturvalautakunnan toimintakertomus vuodelta 2021

1. Aluksi

Vuosi 2021 oli lautakunnan 31. toimintavuosi ja vuosille 2020-2023 valitun lautakunnan kokoonpanon toinen toimintavuosi. Lautakunnan puheenjohtajana toimi Timo Ojala ja varapuheenjohtajina Ilkka Lahtinen ja Kristiina Rintala. Varapuheenjohtajista Pia Ek ei osallistunut muiden tehtävien vuoksi lautakuntatyöhön vuonna 2021. Istunto toiminta jatkui heti vuoden alusta alkaen aikaisempien käytäntöjen mukaisesti ja lautakunta järjestäytyi 21.1.2021 toimitetussa täysistunnossa.

Jäljempänä toimintakertomuksessa lautakunnan ratkaisemiin asioihin viitataan käyttämällä asioiden päätösnumeroita, ellei kysymyksessä olevasta kohdasta muuta ilmene.

2. Ratkaistut ja siirtyneet asiat

Vuoden 2021 aikana lautakunta antoi kaikkiaan 37 ratkaisua eli 6 ratkaisua enemmän kuin vuonna 2020. Vuonna 2021 ratkaistujen asioiden määrä oli selvästi korkeampi kuin pidemmän ajan keskiarvo, joka on noin 30 ratkaistua asiaa vuodessa (ks. tarkemmin kohta 7).

Uusia asioita tuli lautakunnassa vireille vuoden 2021 aikana 36. Vuoden 2020 aikana vireille tuli 27 asiaa, vuoden 2019 aikana 33 asiaa, vuoden 2018 aikana 22 asiaa, vuoden 2017 aikana 21 asiaa ja vuoden 2016 aikana yhteensä 33 asiaa. Huippuvuoden 2015 aikana vireille tuli lautakunnassa 48 asiaa. Tätä aikaisemmin vuosina 2009 - 2014 vireille on tullut lautakunnassa vuosittain 23 - 28 asiaa.

Vuoden 2021 lopussa ratkaisematta ja vireillä lautakunnassa oli 2 asiaa (dnrot 22/2021 ja 36/2021), joista vanhempi asia tuli lautakunnassa vireille 2.9.2021. Nämä asiat ovat siirtyneet vuodelle 2022. Vertailun vuoksi vuoden 2020 lopussa vireillä ja ratkaisematta oli 3 asiaa, vuoden 2019 lopussa 8 asiaa, vuoden 2018 lopussa 4 asiaa, vuoden 2017 lopussa 3 asiaa ja vuoden 2016 lopussa 9 asiaa.

3. Käsittelyajat

Lautakunnan tavoitteena on ollut saada asiat käsitellyiksi ja ratkaistuiksi 2 - 3 kuukaudessa. Vuonna 2021 ratkaistujen asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 37 päivää. Vuonna 2020 ratkaistujen asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 55 päivää, vuonna 2019 ratkaistujen asioiden 47 päivää, vuonna 2018 ratkaistujen asioiden 66 päivää ja vuonna 2017 ratkaistujen asioiden 80 päivää. Käsittelyajat ovat siten lyhentyneet ja alittavat nykyisin asetetun tavoitteen.

Lautakunta on pyrkinyt työssään siihen, että erityisen kiireelliset asiat kyetään käsittelemään ja ratkaisemaan tarvittaessa hyvinkin nopeasti. Vuoden 2021 aikana lautakunta on nopeimmillaan ratkaissut 2 asiaa 2 vuorokauden kuluessa asioiden vireilletulosta (UOL 22/2021, pelikielto jääkiekossa ja UOL 26/2021, pelikielto jalkapallossa). Lisäksi useita kiireellisiä valitusasioita on ratkaistu vuoden 2021 aikana muutaman päivän kuluessa asioiden vireilletulosta.

Pisimpään lautakunnassa vireillä olleen, yhdistyksestä erottamista triathlonissa koskeneen asian (UOL 28/2021, dnro 13/2021) käsittelyaika lautakunnassa oli 160 päivää, eli noin 5 kuukautta.

4. Kokoonpanot, ratkaisijat ja työmäärän jakaantuminen

(a) Kokoonpanot

Lautakunta on pääsääntöisesti toimivaltainen 1 + 2 kokoonpanossa. Tavoitteena on kuitenkin 1 + 4 kokoonpano, joka on lautakunnan peruskokoonpano. Vuonna 2021 ratkaistuista asioista lautakunta on ratkaissut

- 1 jäsenen kokoonpanossa: 1 asia
- 3-jäsenisessä kokoonpanossa: 2 asiaa
- 4-jäsenisessä kokoonpanossa: 8 asiaa
- 5-jäsenisessä kokoonpanossa 26 asiaa

Vuoden 2021 aikana lautakunta ratkaisi lautakunnan sääntöjen 8 §:n 2 momentin nojalla 1 jäsenen (pj/varapj) kokoonpanossa yhden asian (UOL 7/2021, valituksen peruutus). Asioissa, jotka lautakunta on ratkaissut alle 5 jäsenen kokoonpanossa, 3 tai 4 jäsenen kokoonpanon käyttö on johtunut asian kiireellisyydestä, kokoonpanon muodostamisessa olleista vaikeuksista tai kokoonpanoon nimetyille jäsenelle viime hetkellä tulleesta esteestä. Muutoin ratkaisukokoonpano on ollut 5-jäseninen, kuten täysistunto on asettanut lähtökohdaksi. Vuonna 2020 lautakunta ratkaisi 3 jäsenen kokoonpanossa 3 asiaa ja 4 jäsenen kokoonpanossa 6 asiaa.

(b) Suulliset käsittelyt

Vuonna 2021 ei toimitettu yhtään suullista käsittelyä. Tilanne oli sama vuosina 2016-2020. Vuonna 2015 suullisia käsittelyjä oli kaksi.

(c) Ratkaisijat ja työmäärän jakaantuminen

Vuoden 2021 aikana ratkaistuissa asioissa lautakunnan puheenjohtaja Ojala on toiminut puheenjohtajana 22 asiassa ja varapuheenjohtajista Lahtinen 9 asiassa ja Rintala 6 asiassa. Lahtinen on ollut lisäksi ratkaisukokoonpanon jäsenenä 1 asiassa ja Rintala 6 asiassa.

Lautakunnan jäsenet ovat olleet mukana kokoonpanossa seuraavasti:

Aine (6), Alho-Ignatius (6), Hedkrok (7), Kajander (2), Karvinen (5), Kohtala (8), Lindroos (16), Marjoranta (9), Ojanen (3), Palmgren (3), Pennanen (5), Rantala (6), Rosenlew (8), Salmenkylä (20), Suominen (3), Timonen (9), Viertola (4), Virtanen (-) ja Väyrynen (3).

(d) Lautakunnan sihteereiden työnjako

Lautakunnassa on ollut 2 sihteeriä vuoden 2008 puolivälistä lähtien ja 3 sihteeriä vuodesta 2019 lähtien. Vuoden 2020 täysistunnosta 21.1.2020 lukien lautakunnassa on ollut 4 sihteeriä.

Vuonna 2021 sihteereinä lautakunnassa toimivat Samuli Sillanpää, Teemu Vanhanen, Sanna Holkeri ja Jukka Loiva. Juttujen jaossa sihteereiden välillä on noudatettu vakiintuneesti sitä periaatteellista lähtökohtaa, että jutut pyritään jakamaan tasan sihteereiden kesken. Lautakunnan toimiston (Sointu Hyvönen) kanssa on sovittu meneteltäväksi siten, että uuden valitusjutun vireille tulosta ilmoitetaan kaikille sihteereille. Juttujen jaosta on päättänyt Sillanpää ja jutut on pyritty jakamaan vuoron perään kaikille sihteereille, ellei yksittäisessä tapauksessa asian käsittely ole edellyttänyt jutun toisenlaista jakamista. Sihteerit ovat myös yksittäistapauksissa, esimerkiksi työtilanteesta johtuen, sopineet juttujen jakamisesta toisin.

Vuonna 2021 annettujen ratkaisujen (37) osalta Sillanpää on toiminut valmistelijana 7 asiassa, Vanhanen 10 asiassa, Holkeri 10 asiassa ja Loiva 10 asiassa.

(e) Päivystys

Kesälomakauden ajaksi lautakunnan puheenjohtajan, varapuheenjohtajien sekä sihteereiden kesken sovittiin erillisestä päivystysjärjestelystä siten, että lautakunta kykenee tarvittaessa käsittelemään kiireelliset asiat päivystysluonteisesti.

Kesäpäivystyksen aikana kiireellisiä, päivystysluonteisia asioita saapui 3. Kysymyksessä olevat asiat koskivat arvokisavalintoja ratsastuksessa (UOL 16/2021), karatessa (UOL 18/2021) ja ampumaurheilussa (UOL 21/2021). Näiden asioiden keskimääräinen käsittelyaika lautakunnassa oli noin 12 päivää.

5. Asioiden jakaantuminen asiasisällön, urheilulajin ja lopputuloksen perusteella

Vuoden 2021 aikana lautakunnassa ratkaistuista asioista kaikkiaan 18 asiaa koski kurinpitoa. Arvokilpailu- tai maajoukkuevalintoihin liittyviä asioita ratkaistiin vuoden 2021 aikana 6, eli enemmän kuin vuosina 2020 (4) ja 2019 (2).

Vuoden 2021 aikana annetut ratkaisut jakaantuivat seuraavasti.

(a) Asiasisältö

Kurinpito

- 18 ratkaisua (UOL 4, 6, 9, 11, 12, 13, 20, 22, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 34, 35 ja 37/2021)

Arvokilpailu- ja maajoukkuevalinnat

- 6 ratkaisua (UOL 14, 16, 17, 18, 21 ja 23/2021)

Päätöksen sääntöjenvastaisuus

- 4 ratkaisua (UOL 1, 10, 19 ja 36/2021)

Pelaajan seurasiirto ja siirto-oikeus

- 2 ratkaisua (UOL 2 ja 3/2021)

Yhdistyksestä erottaminen

- 2 ratkaisua (UOL 8 ja 28/2021)

Dopingrikkomus

- 1 ratkaisu (UOL 5/2021)

Lautakunnan toimivaltaan kuulumattomana tutkimatta (lajisäännöt)

- 2 ratkaisua (UOL 32 ja 33/2021)

Myöhään saapuneena tutkimatta

- 1 ratkaisu (UOL 15/2021)

Valituksen peruutus (valitus jäi sillensä)

- 1 ratkaisu (UOL 7/2021)

(b) Urheilulajeittain tarkasteltuna

Jääkiekko

- 11 ratkaisua (UOL 1, 3, 6, 7, 9, 12, 22, 25, 30, 31 ja 35/2021)

Autourheilu

- 3 ratkaisua (UOL 24, 32 ja 33/2021)

Jalkapallo

- 2 ratkaisua (UOL 4 ja 26/2021)

Salibandy

- 2 ratkaisua (UOL 2 ja 27/2021)

Triathlon

- 2 ratkaisua (UOL 13 ja 28/2021)

Ampumaurheilu

- 2 ratkaisua (UOL 8 ja 21/2021)

Karate

- 2 ratkaisua (UOL 17 ja 18/2021)

Yleisurheilu

- 1 ratkaisu (UOL 29/2021)

Ratsastus

- 1 ratkaisu (UOL 16/2021)

Pararatsastus

- 1 ratkaisu (UOL 19/2021)

Purjehdus

- 1 ratkaisu (UOL 14/2021)

Vesipallo

- 1 ratkaisu (UOL 15/2021)

Judo

- 1 ratkaisu (UOL 37/2021)

Mäkihyppy

- 1 ratkaisu (UOL 36/2021)

Biljardi

- 1 ratkaisu (UOL 34/2021)

Suunnistus

- 1 ratkaisu (UOL 23/2021)

Amerikkalainen jalkapallo

- 1 ratkaisu (UOL 20/2021)

Nyrkkeily

- 1 ratkaisu (UOL 5/2021)

Lentopallo

- 1 ratkaisu (UOL 11/2021)

5-ottelu

- 1 ratkaisu (UOL 10/2021)

(c) *Lopputuloksen perusteella jaoteltuina*

Valitus menestyi kokonaan tai osittain

- 9 asiaa (24 %)

Valitus hylättiin

- 24 asiaa (65 %)

Valitus jätettiin tutkimatta tai peruutuksen vuoksi sillensä

- 4 asiaa (11 %)

6. Valitusmaksukertymä

Valitusmaksu oli vuonna 2021 luonnollisten henkilöiden osalta 250 euroa ja oikeushenkilöiden osalta 700 euroa.

Luonnollinen henkilö oli vuonna 2021 ratkaistuissa asioissa valittajana kaikkiaan 29 ratkaistussa asiassa, joista yhdessä kaksi valittajaa maksoi oman valitusmaksunsa. Valitusmaksuja on siten maksettu vuoden 2021 aikana ratkaistuissa asioissa luonnollisen henkilön ollessa valittajana yhteensä 7 500 euroa (30 x 250 euroa). Valitusmaksut palautettiin 11 tapauksessa ja lopullinen kertymä oli 4 500 euroa.

Oikeushenkilö oli valittajana kaikkiaan 8 asiassa, joista yhdessä toisena valittajana oli valitusmaksun osaltaan maksanut yksityishenkilö. Valitusmaksuja kertyi näissä asioissa 5 850 euroa (8 x 700 euroa ja 1 x 250 euroa). Näistä ratkaisuista valitusmaksut palautettiin 2 tapauksessa ja lopullinen kertymä oli 4 200 euroa.

Kaikkiaan valitusmaksuja kertyi siten 8 700 euroa. Vastaava määrä oli vuonna 2020 yhteensä 8 250 euroa.

7. Ratkaisumäärien kehitys 2000-luvulla

Lautakunnan antamien ratkaisujen määrä on vuoden 2005 jälkeen selvästi kohonnut. Vielä 2000-luvun alussa lautakunta antoi vuosittain yleensä alle 10 ratkaisua. Vuodesta 2007 alkaen annettujen ratkaisujen määrä on ollut selvästi yli 10 ratkaisua ja vuonna 2011 ylitettiin 30 ratkaisun raja ja päädyttiin 33 ratkaisuun. Vuonna 2012 annettujen ratkaisujen määrä oli 27, vuonna 2013 puolestaan 24, vuonna 2014 kaikkiaan 26 ja vuonna 2015 ennätyselliset 46 ratkaisua. Vuonna 2016 ratkaisujen määrä oli 31, vuonna 2017 yhteensä 27, vuonna 2018 yhteensä 21, vuonna 2019 yhteensä 28 ja vuonna 2020 yhteensä 31. Nyt tarkasteltavana olevan vuoden 2021 aikana annettiin 37 ratkaisua.

Vuoden 2021 ratkaisumäärä oli siten lautakunnan historian toiseksi suurin ja selvästi suurempi kuin pidemmän ajan keskiarvo, joka on noin 30 ratkaisua vuodessa.

Annettujen ratkaisujen määrän verrattain suuresta vaihtelusta (26 - 46 - 31 - 27 - 21 - 28 – 31 - 37) viime vuosina johtuen tulevien vuosien ratkaisumääriä on vaikea arvioida. Pidemmän aikavälin tarkastelu osoittaa kuitenkin selvää kasvua ratkaisumäärissä, kuten seuraavasta ilmenee.

Lautakunta antoi ensimmäisen kymmenen toimintavuotensa aikana (1991-2000) yhteensä 50 ratkaisua. Seuraavana kymmenvuotiskautena (2001-2010) ratkaisuja annettiin yhteensä 113 ja vuosina 2011-2020 yhteensä 294. Ottaen huomioon vuoden 2021 aikana annetut 37 ratkaisua lautakunta on siten antanut toimintansa aikana (1991-2021) yhteensä 494 ratkaisua. Annettujen ratkaisujen määrä on kasvanut kunkin vuosikymmenen aikana merkittävästi edellisestä.

Annettujen ratkaisujen määrät ovat olleet vuodesta 2001 alkaen seuraavat: 2001 (4), 2002 (7), 2003 (6), 2004 (11), 2005 (5), 2006 (7), 2007 (12), 2008 (18), 2009 (19), 2010 (24), 2011 (33), 2012 (27), 2013 (24), 2014 (26), 2015 (46), 2016 (31), 2017 (27), 2018 (21), 2019 (28), 2020 (31) ja 2021 (37).

8. Tavoitteet vuodelle 2022

(a) Työmäärän tasainen jakaantuminen

Lautakunnan jäsenten suhteellisen suuri lukumäärä ja toisaalta ratkaistavien asioiden suhteellisen vähäinen määrä edellyttää erityisen huomion kiinnittämistä työmäärän mahdollisimman tasaiseen jakaantumiseen jäsenten kesken. Työmäärän tasaisen jakaantumisen lähtökohta pyritään ottamaan huomioon kokoonpanoja vahvistettaessa.

(b) Käsittelyajat

Keskeinen tavoite on edelleen se, että vireille tulevat jutut käsitellään viipymättä. Tämän johdosta lautakunta kiinnittää vastaisuudessakin huomiota käsittelyaikoihin ja loppuvuonna myös seuraavalle vuodelle siirtyvien asioiden määrään. Hyväksyttävä keskimääräinen käsittelyaika tavanomaisessa valitusasiassa on noin 2 - 3 kuukautta. Pääsääntöisesti lautakunta ratkaisee asiat 5-jäsenisessä kokoonpanossa, ellei erityisten syiden vuoksi pidetä tarkoituksenmukaisempana asian ratkaisemista 3- tai 4-jäsenisessä kokoonpanossa. Yhden jäsenen kokoonpanossa ratkaistaan ne yksinkertaiset asiat, jotka yksi jäsen lautakunnan sääntöjen mukaan voi ratkaista.

Lautakunnan tulee varautua myös kiireellisten asioiden käsittelyyn siten, että tarvittaessa ratkaisu voidaan antaa muutamassa päivässä valituksen vireille tulosta. Tämä edellyttää myös jäsenten joustavuutta ja valmiutta osallistua kiireellisten asioiden käsittelyyn. Lomakausien ajaksi lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat sekä sihteeri sopivat erikseen päivystysjärjestelyistä. Tämä koskee erityisesti kesälomakautta.

(c) Ratkaisujen julkaiseminen

Lautakunta julkaisee kaikki antamansa ratkaisut. Asian valmistelusta vastannut lautakunnan sihteeri huolehtii siitä, että ratkaisuille annetaan lähtökohtaisesti vahvistetun asiasanalistan mukaiset asiasanat. Lisäksi lautakunnan ratkaisuista tiedotetaan lautakunnan Twitter-tilillä.

Lautakunnan ratkaisut julkaistaan lautakunnan nettisivuilla. Julkaisemista varten asianosaisina olevien luonnollisten henkilöiden nimet korvataan kirjainsymboleilla (A, B jne.) Ratkaisuja julkaistaessa kiinnitetään muutoinkin huomiota asianosaisten yksityisyyden suojaan.

(d) Vaikuttavuus

Lautakunnan ratkaisut ovat viime vuosina saaneet enenevässä määrin julkisuutta. Lautakunta pitää kotisivunsa ajantasaisina ja suunnittelee tarvittaessa yhteistyössä Suomen Olympiakomitea ry:n tiedotuksen kanssa oikeusturvalautakunnan tiedottamista koskevat linjaukset.

Vuonna 2021 lautakunta antoi tiedotteet purjehduksen arvokisavalintaa (olympiavalinta) koskeneessa asiassa (UOL 14/2021) ja yleisurheilijan väliaikaisen urheilun toimintakiellon rikkomista koskeneessa valitusasiassa (UOL 29/2021).